

Araguaia

amb el Bisbe Casaldàliga

Roger de Llúria 126, 3-1

08037 BARCELONA

Tel. 93 317 61 77

Fax 93 412 53 84

correu electrònic: araguaia@pangea.org

<http://araguaia.pangea.org>

CARTA N. 74 - JUNY 2013

CAMPANYA 2013: ALTER - ECONOMIA

El passat 17 de març vam celebrar la 25ena Trobada de la nostra Associació a Sant Cugat del Vallés, al Centre Borja, lloc on vam fer la primera Trobada, al costat de moltes persones amigues que van poder acompanyar-nos i dels que van venir per primera vegada. Ens agrada molt ser cada dia més els que ens sentim cridats per les causes del Bisbe Pere Casaldàliga, pel seu compromís vers les causes dels més pobres i pel seu servei, la seva fe i testimoni, en la llibertat de l'Evangelí.

Aprofundírem en aquesta ocasió sobre "l'altra economia", aquesta que l'Arcadi Oliveres, president de Justícia i Pau, ja fa anys que impulsa i genera debat, incansablement, tot promovent actituds corresponsables i nous compromisos com el que impulsa darrerament del Procés Constituent.

Vam estar acompanyats per l'equip (autor-productor, director i artistes) de la mini-sèrie que properament veurem per televisió sobre els primers anys de la vida d'en Pere Casaldàliga a Brasil: "Descaç sobre la Terra Vermella". Vam gaudir de les seves vivències durant el rodatge i d'una bona estona d'intenses imatges.

L'Eduard Fernández, que és l'actor que fa de Pere Casaldàliga, ens va llegir el missatge que en Pere ens va adreçar amb motiu de la Trobada.

Ens van arribar moltes felicitacions que agraïm profundament. També vam tenir la sort que en Mino Cerezo ens pogué acompanyar i vam gaudir dels seus murals i pintures de les esglésies de la Prelazia de São Félix do Araguaia, en una projecció on fèiem repàs de les causes que hem acompanyat al llarg d'aquests 25 anys i dels ponents que ens han ajudat a la reflexió.

Exposició de les 25 Trobades, i de fotos i reflexions d'en Pere, ompliren les xarxes que, reals i simbòliques, hem anat teixint.

Va ser una trobada, una festa, un retrobament, un gaudir a través de les imatges i a través de la música que en Carles, la Queralt i el Blai ens van oferir tot fent-nos entrar encara més endins, i despertant-nos sensacions i sentiments en un recorregut musical pel món, aturant-nos en les peces especialment compostes i dedicades al Bisbe Pere i a São Félix do Araguaia.

Vam acabar la Trobada al voltant de la taula de l'Eucaristia, on compartim i alimentem la nostra fe.

Un agraïment molt especial a totes les persones que ho féreu possible i sobretot a en Pere Casaldàliga i a les "seves causes", que ens convoquen i ens reuneixen.

Associació Araguaia amb el bisbe Casaldàliga

Drets Humans - Poble de Déu - Tercer Món - Ecologia - Ecumenisme

Amèrica - Carisma - Esperança - Pobres - Negres - Indis - Terra - Fidelitat - Regne - Pasqua

LA BASE DE L'ECONOMÍA SÓN LES PERSONES, NO EL DINER

(Resum de la xerrada d'Arcadi Oliveres)

Dono les gràcies a l'Associació Araguaia per la invitació a aquesta trobada tan especial dels 25 anys. Jo només he estat en algunes trobades, però amb l'associació portem molts anys junts ja que hem compartim espai a Justícia i Pau i, ara que ens traslladarem, el tornarem a compartir. Gràcies.

El tema sobre el que avui m'han demanat que us parli és "La base de l'economia són les persones, no els diners".

Jo, tal com començo l'article de l'Agenda Llatinoamericana, ja fa molts anys, al 1963, que vaig trepitjar la Facultat de Ciències Econòmiques i vaig rebre l'única definició que em va quedar gravada al llarg de la vida: "L'economia és aquella ciència que estudia l'aprofitament dels recursos escassos que ens subministra la natura, per transformar-los i obtenir-ne béns i serveis que siguin útils per cobrir les necessitats humanes". Malauradament, això no és el que s'ensenya avui a les universitats d'econòmiques, és ben diferent. Per això agraeixo als companys de l'Agenda Llatinoamericana que hagin volgut introduir aquest tema.

A les escoles de negocis ensenyen unes maneres de fer que haurien d'estar prohibides; si hi fan classes d'impostos, ensenyen el millor truc per a l'evasió. Si hi fan classes de banca, ensenyen com es fan més comissions. Si hi fan classes sobre el sector immobiliari, ensenyen com s'ha d'especular amb pisos....

El que importa de l'economia és que tota la humanitat tingui totes les necessitats cobertes, que la terra estigui més ben repartida. La terra, però, no pot produir tot el que se li demana, més cafè, més xocolata, més sucre, i deixar de produir els cereals que es necessiten per a l'alimentació. La pobresa té nom: Nestlé, Bayer, Coca-Cola, Samsó...

L'empresa que explota el petroli d'una antiga colònia espanyola a Àfrica, Guinea Equatorial, paga al govern de Guinea, cosa que altres no feien. Guinea és un país petit, si tot el que guanya el seu govern ho repartís entre els seus ciutadans aquests guanyarien 35.000 dòlars l'any i tindrien una renda per càpita més gran que la nostra. Però guanyen 500 dòlars l'any i els altres 34.500 se'ls queda el president: un sanguinari conegut, ministres, família, amics...I, saps que fan dels diners, aquesta colla de lladres? Constitueixen una societat pantalla i posen els seus diners a Madrid en

un banc que es diu Santander i el responsable del qual és un gran estafador que es diu Emilio Botín.

Una societat que dóna prioritats als interessos econòmics d'alguns en detriment de la vida de les persones és una societat malalta. El sistema capitalista és un sistema governat per uns quants que protegeixen els seus propis interessos. I ara ha tocat fons. No podem continuar per aquesta via ja que, del camí que seguim, en dependrà la mateixa supervivència del planeta.

La fam és la pitjor crisi que cal destacar. I no em refereixo només a la manca d'aliments, sinó, també, a l'accés a l'aigua potable i als medicaments, aquelles necessitats bàsiques que no són cobertes i que la nostra societat no pateix tan directament, perquè els països del nord de gana en passen menys, tot i que des de l'esclat de la gran crisi financera, l'any 2008, els índexs de pobresa, per exemple a Barcelona, han augmentat enormement.

Cal recordar i repetir que allò que més víctimes causa diàriament en aquest planeta no és la guerra, ni els huracans, ni els volcans, sinó la fam i, d'aquesta, en sabem els orígens i pràcticament no es fa res per lluitar-hi en contra.

El juny del 2008 es va reunir a Roma la FAO i va dir que era esgarrifós que tantes persones morissin de fam cada dia, que calia actuar i que una de les actuacions possibles era fer inversions ràpides en regadius, en granges, en camins rurals....

En aquell moment, l'ONU va demanar que tots els països del món constituïssin un fons d'emergència comú per lluitar contra la fam que caldria omplir amb 50.000 milions de dòlars anuals. Els països rics van fer una vergonyosa oferta de 8.000 milions de dòlars. Però hi ha una dada curiosa: els mateixos països que el juny del 2008 es negaven a aportar els diners per fer front a la fam, el setembre del 2008, a causa de la caiguda de la companyia de serveis financers Lehman Brothers, van tenir por que altres empreses del sector bancari entressin en la mateixa situació, van fer-hi front i van començar a donar diners a la banca.

Des del 2008 fins al 2011 la quantitat de diners donada a la banca ascendeix a 4 bilions 600.000 milions de dòlars. És curiós, però són 90 vegades més que el que l'ONU demanava per reduir la fam al món. Això és un crim. Jo he

arribat a la conclusió que els governs que ajuden i els bancs que són ajudats són les mateixes persones o, com a mínim, són íntims amics.

Hi ha diners per donar als bancs, però no hi ha diners per lluitar contra la fam. L'especulació lligada a la crisi financera és la que ha creat un sistema fictici de valors monetaris que ha acabat esclatant. Aquesta crisi que ara pateix tot el planeta té sobretot una arrel especulativa.

D'especulació n'hi ha de dos tipus, n'hi ha d'immobiliària i de mobiliària. Aquí hem conegut sobretot la primera: qui més qui menys, i sobretot amb unes polítiques que fomentaven la compra de pisos per mitja d'hipoteques inflades i poc reals, va entrar en aquesta especulació.

Amb l'esclat de la crisi, molts dels pisos construïts no s'han pogut vendre i han continuat tancats. Els pisos s'han de fer per viure les persones, no per tenir-los tancats. Hem pervertit l'economia i crec que tothom hi té una petita part de responsabilitat.

Però arreu del món el que ha fet més estralls ha estat l'especulació mobiliària; l'especulació d'accions, d'obligacions, de divises... una especulació facilitada per uns instruments que l'han fet créixer enormement. Aquest instruments són tres: Internet, que permet especular des de casa, entrant i sortint de les borses sense aixecar-se de la cadira; la llibertat del moviment del capital global, i el fet que cap autoritat mundial no reguli o no vulgui posar ordre en aquests tipus d'operacions.

Si no hi ha crèdit, les empreses no poden fabricar i si no fabriquen no es pot vendre; per tant les empreses fan un expedient de regulació que genera més gent sense feina. Un país que té tanta gent aturada hauria de començar a plantejar-se que els que treballen reduïssin la jornada laboral i el sou, però això no dóna vots. Això es va fer fa temps a França quan hi havia de Primer Ministre Jospin: què va fer? Va dir: "la jornada laboral a França és de 40 hores però a partir de demà serà de 35 hores i es cobrarà per

35". Però per les 5 hores de diferència el treballador cobrava com si fos un aturat i en cobrava 38 i així es va deixar lloc als que no tenien feina. Fa temps que ho vaig dir: l'euro i el seu procés de convergència són un error. L'euro no ha reportat cap avantatge, excepte per als grans financers i els grans especuladors. Tenim una primera pega de l'euro que és la inflació. Una segona és la manca de competitivitat i la tercera és el que s'anomena el pacte d'estabilitat promocionat per l'antic canceller Helmut Kohl. Segons aquest pacte d'estabilitat si un país no fa els deures no pot entrar a la zona euro, però un cop l'hem deixat entrar, si no fa els deures amb el dèficit en principi no se'l pot expulsar; el que es fa és castigar-lo amb els plans d'ajustament: Se li imposen un conjunt de multes enormes i quasi impagables. Per fer bondat i poder fer els deures o bé augmentes els ingressos o bé disminueixes les despeses. Què vol dir augmentar els ingressos? Augmentar els impostos. I si no apugem gaire els impostos, quina altra mesura tenim? Reduir despeses, cosa que ja vam començar fa temps i té un nom: "retallades socials". No hauríem d'haver permès que es creés aquesta Europa econòmica falsa en igualtat i inexistent en democràcia.

Cal no oblidar algunes de les despeses més absurdes que hi ha i que són demencials en moments de crisi i de retallades, el que gasta el govern espanyol en preparar la guerra. Cada dia el Ministeri de Defensa gasta 54 milions d'euros en armament, alguns avions...

Res no canviarà si no canviem d'actituds i de valors i fem que es reclami la justícia social massivament. Cal tenir clar que el canvi es troba en nosaltres mateixos i en les accions que emprenguem, tot aprofitant les esclertes que tenim: donar suport al món de les cooperatives, optar per la banca ètica... I així hem de poder caminar cap a una democràcia real i més radical, que aposti per la majoria i que compti amb la participació i l'esforç de tothom.

MISSATGE DE PERE CASALDÀLIGA

De trobada en trobada -i ja en són 25 anys- mirem d'anar fent de la nostra vida una trobada creixent.

Amb el Déu de Jesús i el seu Regne, amb tota la Família Humana i els seus Pobles, amb la nostra Mare Terra i tot l'Univers Infinit.

Assumint les Grans Causes, construint encontres, trobades, fins arribar a la Trobada Total.

CRÒNICA DE LA VISITA D'EN MINO CEREZO A EN PERE CASALDÀLIGA.

Queridos amigos,

A la vuelta de Brasil, Me puse a pensar qué cosa pudiera decir sobre la "trobada" que compartí con todo el grupo. Creo que os disteis cuenta de que me sentí como entre amigos y amigas, compartiendo todo eso que queremos y nos une. Pero no sabía cómo comenzar esa especie de crónica que me pedíais.

Al final he optado por relatar para todas y todos mi experiencia del viaje a São Félix do Araguaia, para estar con Pedro, un viaje de pocos pero intensos días de convivencia. Cosas que he compartido con amigos y ahora con todos vosotros.

Mi encuentro con Pedro ha sido emocionante, hacía doce años que no le veía. Pedro sigue todo con mucho interés, contestando puntualmente la correspondencia con ayuda de los que están cerca, Paulinho, agustino, estos meses José María Concepción de El Escorial..., Pero también en otros momentos Maritxu, Joan, Maripepa, esposa de José María, Pedrito, que fue de los primeros claretianos de la Prelazia... Sigue siendo cordial, tan humano, cariñoso, y felizmente tiene toda la lucidez intelectual que siempre ha tenido, una memoria asombrosa, increíble. Su capacidad de compromiso e intuición profética está viva, actualizada prodigiosamente. Sigue informado de cuanto ocurre en el mundo y en la Iglesia. Está feliz por el papa Francisco, por el obispo Adriano que está ahora en la Prelazia, y que es muy buena gente, sencillo, comprometido, en línea con el espíritu y la historia de la Prelazia... Asumiendo totalmente su caminhada, sus opciones, su estilo, su jeito de ser Iglesia. Acaban de celebrar el bolão, la "trobada" anual a la que Pedro también asistió. Pude percibir que en la Prelazia se respira otro clima con Don Adriano.

Pero como os digo Pedro sigue tan flaquito como siempre. No ha perdido, sin embargo, su sentido del humor. Cuando yo le dije que me costaba entenderle, me contestó con sorna de siempre: "Parece, Mino, que últimamente estás un poco mal de oídos"... Juntos hemos recordado tantas cosas, de los amigos de Madrid, de la comunidad de Buen Suceso y de Lóriga, de Iris, revista de testimonio y esperanza...Me men-

cionó a San José, el exdivisionario que luchaba con la imprenta que imprimía la revista, recordamos los primeros tiempos de la Prelazia, hemos cantado viejas canciones de Brasil, él también, recordando letras que los demás habíamos ya olvidado. Cuando revive esas cosas no le tiembla el cuerpo, su voz se aclara. Como que se renueva. Vuelve a ser el Pedro de siempre.

Su vida está marcada ahora por el ritmo de la enfermedad y los consiguientes achaques. Pero participa con el equipo de casa en la oración matinal en la capilla abierta del quintal que diseñó hace ya tantos años y que construyó Pedrito. Y hasta la sigue dirigiendo. Es una oración bien cuidada, encarnada y realista, estimulada siempre por los acontecimientos diarios, recordando a los mártires de América Latina, (con la memoria de los días de nuestra Agenda Latinoamericana). Los que habéis estado en la casa con Pedro no la olvidarán fácilmente. La eucaristía se sigue celebrando los jueves con todos los que están en

casa y el equipo de São Félix . Los sábados acompaña la Eucaristía en Vila São José...

Conserva su horario de rutina, su tiempo de "trabajo" ante el computador (con la ayuda de sus secretarios), come con apetito, y es cuidado con dedicación y cariño por

los agustinos que viven con él en la casa, por los visitantes ocasionales, por Deolice, la siempre fiel ama de casa... con quien la ausencia de la Tía, Irene, se hace menos penosa.

Por seguridad tiene que caminar del brazo con alguien, aunque a veces da cortos paseos él solo, dentro de la casa. El hermano parkinson es bien fregado.

Me pidió que le llevase el último libro de Pagola Jesús y el Dinero, para leérselo poco a poco. Le están leyendo a Estrada, unas veces el joven seminarista Joao, agustino, otras José María...Yo le llevé La Historia de los Días, de Eduardo Galeano (que está en lista de espera para leérselo también, a ratos). Hice algunos dibujos para la revista Alvorada, diagramé el nuevo aspecto que tendrá la revista el próximo año, elaboré un cartel para Ansa, que estaba preparando la Primera muestra de bioproductos en Araguaia, ultimé la portada de la Agenda

Latinoamericana de 2014, intercambiando ideas con Pedro, y diseñé un pequeño proyecto de renovación de la Capilla del Centro Comunitario.

El asunto de Posto da Mata, con los indios Xavantes estaba durante mi estancia más calmado, aunque de las 200 familias afectadas hay unas 20 que se resisten y no quieren aceptar la reubicación del INCRA. Las demás ya han partido hacia los nuevos asentamientos. Al regresar en autobús a Brasilia, pude ver los escombros de las casas que levantaron ilegalmente en tierra ajena y su precario campamento.

Lo peor fue la despedida, consciente de que quizás pueda ser la última vez... Los que le cuidan, dicen que el corazón está bien, la presión controlada y que Pedro, aún contando con ese desgaste inevitable y progresivo a que está sometido, puede acompañarnos y alentarnos todavía por otros varios años, alimentando las Causas que le han dado sentido a su vida... y que tantos hemos hecho nuestras.

**Un gran abrazo,
Mino**

PREMI CLAM: PERE CASALDÀLIGA

El Festival de cinema solidari CLAM de Navarcles ha entregat el Premi Pere Casaldàliga 2013 a la PAH, amb "la seva lluita ha fet reaccionar a tota una societat adormida que de cop ha descobert el drama social que representen els desnonaments. Molts col·lectius han pres consciència de la injustícia i els abusos d'una llei que no té en compte les persones i només busca el benefici econòmic per les entitats bancàries,..portem masses edicions, que en arribar a aquest acte, hem de fer esment a la crisi, crisi que s'emporta per endavant projectes de vida, somnis de futur, drets fonamentals i serveis públics essencials, destinats a gaudir d'unes quotes de benestar que han costat anys de lluita".

El premi fou entregat per en Rafael Ribó, Síndic de Greuges de Catalunya qui ha valorat "el gran treball del bisbe Pere Casaldàliga així com el treball del CLAM per defensar la solidaritat i els valors democràtics".

NOTA:

**Us fem saber que a partir del setembre ens trobareu a un nou local.
Marxarem, junt amb Justícia i Pau, al carrer
Roger de Llúria 126, 3-1 08037 Barcelona.
Ens podreu trobar, com fins ara, els dijous de 18 a 20 h.**

ES DIU JESÚS

Amb motiu de la celebració a Brasil de la Jornada mundial de la joventut en Pere ens ha fet arribar aquest poema.

A la joventut implicada en els desafiaments de la JMJ

Déu ha vingut a casa, desdint-se de sa glòria.
Ha demanat permís
al ventre d'una noia sotraguejat per un decret del Cèsar,
i s'ha fet un dels nostres:
un palestí de tants al seu carrer sens número,
mig menestral de feina barroera,
veient passar els romans i les falcies,
morint, després, de mala mort matada,
fora de la Ciutat.

Ja sé
que fa molt temps
que ho sabeu,
que us ho diuen,

que ho sabeu fredament
perquè us ho diuen amb paraules fredes...

Voldria que ho sabéssiu
de cop,
avui, potser
per la primera volta,

corpresos, capgirats, lliures de mites,
lliures de tantes llibertats migrades.

Que us ho digués l'Esprit
com una destrallada en soca viva!

Voldria que El sentíssiu com una revinguda de sang al cor de l'esma,
enmig d'aquesta cursa d'entrebancades rodes.

Voldria que El topéssiu com la porta de Casa,
retornats de la guerra, sota un esguard de Pare i el seu petó que es frisen.

Voldria que El xiscléssiu
com un crit de victòria per la guerra perduda,
o com l' infantament sagnant de l'esperança,
al llit del vostre tedi, a plena nit, somorta tota ciència.

Voldria que El trobéssiu, d'una abraçada entera,
Company, Amor, Resposta.

Podreu dubtar que hagi vingut a casa,
si espereu que us ensenyi la patent dels prodigis,
si voleu que us sancioni la peresa de viure.
Prò no podeu negar que es diu Jesús, amb la patent del pobre.
I no em podeu negar que l'espereu
amb la folla carència d'una vida blasmada,
com s'espera l'alè retornant de l'asfíxia
quan se sentia al coll la mort, serp de preguntes.

Es diu Jesús.

Es diu com ens diríem
si fóssim ben nosaltres.

Pere Casaldàliga